

Title	ヤンアウン論(一)
Author(s)	原田, 正春
Citation	大阪外国語大学学報. 27 p.1-p.10
Issue Date	1972-01-25
oaire:version	VoR
URL	https://hdl.handle.net/11094/80433
rights	
Note	

Osaka University Knowledge Archive : OUKA

<https://ir.library.osaka-u.ac.jp/>

Osaka University

ヤンアウン論(一)

ま え が き

なお、研究対象となる資料は別掲の通りであるが、不足の分については今後入手する見込みである。

မဂ္ဂဇင်း	ခုနှစ် လ	ကဏ္ဍ	ဝတ္ထု ဆောင်း ပါး	စာ ပေါင်း မျက်နှာ
မြဝတီ	၁၉၅၃-၇	ဆောင်း ပါး	မွေး သ မိခင်	၂၈၈ ၈
မြဝတီ	၁၉၅၃-၁၀	ဝတ္ထု	ဆိုတဲ့ အချစ်	၂၄၃ ၁၃
ရှုမဝ	၁၉၅၃-၁၀	ဆောင်း ပါး	တရား လက်ဆောင်	၂၁ ၄
သွေး သောက်	၁၉၅၄-၇	ဝတ္ထု	အနှစ် ၃၀ ကအလုပ်သမား	၁၆၀ ၁၀
ရှုမဝ	၁၉၅၄-၇		ကျေး ဇူး ရှင်အင်္ဂါ	
မြဝတီ	၁၉၅၄-၉	ဝတ္ထု	မာလာရီ	၁၆၀ ၁၁
ရှုမဝ	၁၉၅၄-၉	ဆောင်း ပါး	ဒုက္ခိတဘတ်သိမ်း	၃၇ ၄
သွေး သောက်	၁၉၅၅-၆	ဆောင်း ပါး	ဦး ဖြစ်ဥ သုတေသန	၁၃၆ ၃
မြဝတီ	၁၉၅၅-၆	ဆောင်း ပါး	အိမ်ထောင်ရေး ဒုက္ခ	၉၀ ၄
			ကျောင်းသား ဗျ	
ရှုမဝ	၁၉၅၅-၇	ဆောင်း ပါး	အကြံပျက်လေသနော်	၃၁ ၅
သွေး သောက်	၁၉၅၅-၈	ဆောင်း ပါး	မယား အပြား နှစ်ပါး	၉၂ ၄
မြဝတီ	၁၉၅၅-၉	ဝတ္ထု	ဖေဖေ ဖြောင့်	၁၅၇ ၇
သွေး သောက်	၁၉၅၅-၁၁	ဆောင်း ပါး	အဖေ ဖြစ်ဆုံး	၃၃ ၄
မြဝတီ	၁၉၅၅-၁၂	ဆောင်း ပါး	ကျွန်တော်သိသောဆရာ	၁၂ ၇
			ဝိမီး နင်း	
သွေး သောက်	၁၉၅၆-၂	ဆောင်း ပါး	ကျွန်တော်သိသော	၆၁ ၄
			ရွှေဥဒေါင်း	
သွေး သောက်	၁၉၅၆-၃	ဆောင်း ပါး	ဗမာ့ ရေဂါဆိုး	၄၅ ၄
သွေး သောက်	၁၉၅၆-၈	ဆောင်း ပါး	စာပေမှတ်သရဏ	၁၇ ၄
သွေး သောက်	၁၉၅၆-၁၀	ဆောင်း ပါး	ကျွန်တော့်သမီး ကလေး	၂၅ ၄
			ကြည်ဦး	
မြဝတီ	၁၉၅၆-၁၀	ဝတ္ထု	အာဇာ	၉၈ ၁၀
မြဝတီ	၁၉၅၆-၁၁	ဝတ္ထု	တမလွန်	၉၈ ၉
ရှုမဝ	၁၉၅၆-၁၁	ဆောင်း ပါး	မသက်သာကဗျာကဏ္ဍ	၁၀၁ ၅
မြဝတီ	၁၉၅၇-၁	ဝတ္ထု	ချွေး ဗီမာန်	၆၅ ၉
သွေး သောက်	၁၉၅၇-၂	ဆောင်း ပါး	အကောင်းဆုံးနှင့် အပေါဆုံး	၅၁ ၄

ရှုမဝ	၁၉၅၇-၄	ပရိတ် မေတ္တာစာ		
သွေး သောက်	၁၉၅၇-၆	ဆောင်း ပါး လူအစွေစွေစာ ပေအမျိုးမျိုး	၅၀	၄
မြဝတီ	၁၉၅၇-၆	ဝတ္ထု သားကလေး မောင်စင်	၁၄၀	၁၀
မြဝတီ	၁၉၅၇-၇	ဆောင်း ပါး ချစ်စရာ ဦးနှောက်ကလေး	၁၄၄	၅
မြဝတီ	၁၉၅၇-၈	ဝတ္ထု အတိတ်	၂၅၀	၃၀
သွေး သောက်	၁၉၅၇-၈	ဆောင်း ပါး ငြိမ်း ချမ်း ရေး	၂၅	၄
သွေး သောက်	၁၉၅၇-၉	ဆောင်း ပါး အစီအစဉ် အရင်လုပ်	၂၁	၄
မြဝတီ	၁၉၅၇-၉	ဝတ္ထု ဆရာဘို	၁၈၅	၆
သွေး သောက်	၁၉၅၈-၅	ဆောင်း ပါး ရုပ်နန္ဒီ ခရီး စဉ်	၂၃၈	၇
ရှုမဝ	၁၉၅၈-၅	ဆောင်း ပါး နာဂါ သို့	၂၁၄	၈
သွေး သောက်	၁၉၅၈-၉	ဝတ္ထု အညာသား ကိုလူလတ်		
မြဝတီ	၁၉၅၈-၁၁	ဝတ္ထု သား သိုး ကလေး	၁၀၇	၁၀
သွေး သောက်	၁၉၅၉-၄	ဝတ္ထု ကျွန်	၇၃	၆
ရှုမဝ	၁၉၅၉-၅	ဝတ္ထု အနုပညာ	၈၉	၁၃
သွေး သောက်	၁၉၅၉-၆	ဆောင်း ပါး အရူး လွယ်အိတ်	၆၉	၅
ရှုမဝ	၁၉၅၉-၁၀	ဆောင်း ပါး ကစား နှင်း ခင်း စာပေ	၃၉	၆
မြဝတီ	၁၉၆၀-၄	အနုပညာရှင်	၁၄၀	
မြဝတီ	၁၉၆၀-၄	ကဗျာ နတ်ပွဲ	၄	၁
ရှုမဝ	၁၉၆၀-၈	ဆောင်း ပါး ကမ္ဘာပျက်ချိန်	၂၄	၃
သွေး သောက်	၁၉၆၀-၉	ဆောင်း ပါး ရွှေပေလွှာ	၁၉	၄
ရှုမဝ	၁၉၆၀-၉	ဆောင်း ပါး တက္ကသိုလ် ခက်သင်္က	၂၉	၆
ရှုမဝ	၁၉၆၁-၂	ဆောင်း ပါး မွေး နေ့ အလုပ်စာတပုဒ်	၁၀၉	၄
သွေး သောက်	၁၉၆၂-၂	ဆောင်း ပါး မြို့ကြောက်မဲ ထူးကဲစာဆို	၁၆၉	၁၀
မြဝတီ	၁၉၆၂-၁၀	ဆောင်း ပါး စာပေသံသရာ	၁၅၇	၇
ရှုမဝ	၁၉၆၂-၁၀	ဝတ္ထု ဦးကြွေးအနုပညာဦး ည	၉၅	၈

မြဝတီ			ဦး ဖြူဘူး သမက်	၉၈	
ရှုမဝ	၁၉၆၂-၁၁	ဝတ္ထု	မသေဆေး ရှာသူ	၉၂	၉
မြဝတီ	၁၉၆၃-၂	ဝတ္ထု	မေတ္တာမွန်	၂၃၅	၇
မြဝတီ	၁၉၆၃-၆	ဝတ္ထု	လင်	၁၉၀	၈
သွေး သောက်	၁၉၆၃-၆	ဆောင်းပါး	စေတနာ	၇၃	၆
မြဝတီ	၁၉၆၃-၉	ဝတ္ထု	မှည့်နေသောမမလှိုင်	၈၅	၉
ရှုမဝ	၁၉၆၃-၉	ဝတ္ထု	မမမောင်လေး	၁၂၇	၉
စိုင်း ပန်း လွှာ	၁၉၆၃-၁၂	ဆောင်းပါး	သွေး ရင်း သား ရင်း များ ၁၅၁		၅
ရှုမဝ	၁၉၆၃-၁၁	ဝတ္ထု	ဆင်းရဲသား အကျိုးဆောင် ၁၁၁		၉
			တွေ့တဲ့ဗျ		
မြဝတီ	၁၉၆၄-၁	ဆောင်းပါး	ဇာတိချက် ခြေ မွေးရပ်	၁၄၅	၈
			မြေ		
ရှုမဝ	၁၉၆၄-၂	ဆောင်းပါး	စာပေဝန်ဆောင်သူ နဲ့	၄၈	၉
			ဤသို့		
မြဝတီ	၁၉၆၄-၂	ဆောင်းပါး	ကောက်ရိုက်သိမ်းပွဲ တော်	၁၇၄	၆
မြဝတီ	၁၉၆၄-၃	ဆောင်းပါး	သမီးများ ပြန်သွားကြပြီ	၈၉	
မြဝတီ	၁၉၆၆-၉	ဝတ္ထု	သားအတွက်အား တက်	၁၄၇	၈
သွေး သောက်	၁၉၆၇-၇	ဝတ္ထု	မောင်တန်ခွင်လှအေး	၆၁	၇
မြဝတီ	၁၉၆၇-၈	ဆောင်းပါး	ပင်ကိုယ်ဥာဏ်ထွက်ဝတ္ထု	၁၆၀	၅
မြဝတီ	၁၉၆၇-၈	ဝတ္ထု	ဂယက်	၉၆	၈
သွေး သောက်	၁၉၆၇-၉	ဆောင်းပါး	ပန်းရုံသို့မဟုတ်ညှိုးပန်း	၇၇	၄
			တပွင့်		
သွေး သောက်	၁၉၆၇-၁၀	ဝတ္ထု	စာရေးဆရာကြီး	၈၃	၄
			ဦးအောင်တင်		
သွေး သောက်	၁၉၆၇-၁၁	ဆောင်းပါး	ထူးဆန်းသောစိတ်အသိ	၇၈	၄
ရှုမဝ	၁၉၆၇-၁၂	ဝတ္ထု	မပြောရက်သောစကား	၄၁	၁၁
မြဝတီ	၁၉၆၇-၁၂	ဆောင်းပါး	ကျောင်းခွေး	၈၂	၆
ငွေတင်ရီ	၁၉၆၈-၁	ဝတ္ထု	လူ့ဘဝအတိအကျ	၁၁၉	၇
သွေး သောက်	၁၉၆၈-၃	ဆောင်းပါး	ရုပ်ရှင်အတိအကျ နှင့် ကျောင်း	၁၅	၄

မြဝတီ	၁၉၆၈-၄	ဆောင်းပါး	ဣန်တော်ပြန်၍ငယ်ရခြင်း	၈၁	၅
ငွေတာရီ	၁၉၆၈-၆	ဝတ္ထု	ရေ	၉၉	၁၁
မြဝတီ	၁၉၆၈-၆	ဝတ္ထု	အကြားအမြင်ပေါက်ခြင်း	၄၅	၇
သွေးသောက်	၁၉၆၈-၉	ဝတ္ထု	စင်းသောအိပ်မက်	၄၈	၈
မြဝတီ	၁၉၆၈-၁၁		အေးရပ်ငြိမ်	၈၄	
ငွေတာရီ	၁၉၆၈-၁၁		မဂ္ဂယဉ်	၈၅	
ငွေတာရီ	၁၉၆၉-၁		မျိုးချစ်ရဲမေ	၂၀၀	
ရွှေမဝ	၁၉၆၉-၁	ဆောင်းပါး	အလုပ်သမားထမင်းပွဲ	၉	၆
ငွေတာရီ	၁၉၆၉-၂	ဝတ္ထု	ဂေါက်ကမ်းသမားကလေး	၁၃၉	၇
မြဝတီ	၁၉၆၉-၂	ဝတ္ထု	ယောက်ျားဆိုတာမျိုးဟာ	၂၂၃	၉
ငွေတာရီ	၁၉၆၉-၄	ဝတ္ထု	စာရေးဆရာသူအောင်ပွဲ	၁၀၇	၉
သွေးသောက်	၁၉၆၉-၅	ဆောင်းပါး	ကလောင်ရှင်နှစ်ဦး	၄၉	၆
ရွှေမဝ	၁၉၆၉-၅	ဆောင်းပါး	သမီး	၉	၆
ငွေတာရီ	၁၉၆၉-၆	ဆောင်းပါး	မြေမြားဖေါင်တော်ဦး	၂၁	၅
သွေးသောက်	၁၉၆၉-၁၀	ဆောင်းပါး	ဇီဝိတဒါန	၈၉	၄
သွေးသောက်	၁၉၇၀-၁	ဆောင်းပါး	သစ္စာစာရေးဆရာ	၄၅	၄
မြဝတီ	၁၉၇၀-၄	ဝတ္ထု	မိချို	၁၄၆	၅
သွေးသောက်	၁၉၇၀-၁၂	ဆောင်းပါး	ဆရာတေယျ	၅၇	၅
နဝဒေ		ဆောင်းပါး	စာပေဟူသည်	၁၇၆	၅
ရွှေမဝ		ဆောင်းပါး	ကိုယ်ရေးရာဇဝင်	၉၆	၄
ရွှေမြိုင်သာ	အမှတ်-၁	ဆောင်းပါး	မရိုးနိုင်သောဆုံးမစာ	၄၁	၆

ရန်အောင်၏နှစ်လေးဆယ်စာပေခရီး ။ နိဿာတိုက် (၁၉၆၇)
မင်းနှယ်နှင့်ယုဝတီခင်ဦး ။ သူတို့သိသောရန်အောင် ။ ရွှေမဝ ၁၉၅၅-
မလီခ ။ မြန်မာဝတ္ထုအညွှန်း (အမှတ်-၂) ။ ပုဂံစာအုပ် (၁၉၇၀)

စကား ဒိုး ။

ချစ်မန်း နွယ် ရေး သည်။

"ပုပင်း အင်း တောင်ညောင်ရမ်း နောင်ကုန်း ဘောင်နှစ်ခေါ်ခွဲ" ဆိုသောစကား ကို သခင်ဘသောင်း ထွင်ခဲ့သည်။ ဤနေရာ၌ ထွင်သည်ဟုဆိုရာ၌ ကုက်မှတ်ဖွယ်လွယ်အောင်သခင်ဘသောင်း ထွင်သည်သာဖြစ်သည်။ အဘယ်ကြောင့် ဆိုသော် ဦး ဖေမောင်တင်၏ မြန်မာစာပေသမိုင်း ကိုလေ့လာဘူး သူတို့တိုင်း မြန်မာစာပေ၏ ခေတ်ကာလပိုင်း ခြား ပုံကို နား လည်သမ္မုဂ္ဂို နေကြပြီး ဖြစ်သောကြောင့်တည်း ။

ကုန်ဆုံးသည် "မြန်မာစာပေသမိုင်း မှတ်စု" ကို ၁၉၆၈ခုနှစ်တွင်ကုန်ဆုံးတို့၏ "ဇရာဝတီမဂ္ဂဇင်း" တွင်ဖော်ပြခဲ့ဘူး ပေသည်။ ထို့နောက်ကုန်ဆုံးအနေနှင့် "၂၀၇၁ခုနှစ်မြန်မာဝတ္ထုစာပေခန့်ဒါန်း" ကို အကြမ်း အား ဖြင့်ရေးသားပြီး ၏ စစ်ပြီး ခေတ်မဂ္ဂဇင်း ပေါင်း ၂၃၂အုပ် (မြဝတီ၊ သွေးသောက်၊ ရှုမဝ၊ ငွေတာရီ) များ ထွင်ပါဝင်ခဲ့သော "စာရေး ဆရာနှင့်ဝတ္ထုများ" ကို ၁၉၇၁ခုနှစ်ဩဂုတ်လတွင် ကုန်ဆုံးတို့မြန်မာစာပေဌာနမှထုတ်ပြန်ခဲ့လေသည်။

"ကုန်ဆုံးရေး ရန်လက်တွေ့ယား နေပြီ" ဖြစ်သောစာရေး ဆရာများမှာ ဥပမာအား ဖြင့် ဒဂုန်ခင်ခင်လေး ၊ သိန်း ဖေမြင့်၊ ခင်နှင်းယု၊ မဟာဆွေစသည်ဖြင့် များစွာရှိ ပေသည်။ သို့သော်ယခုကား စာအုပ်စာတမ်းတွေလည်း မပြည့်စုံ၊ အချိန်လည်း မရှိဖြစ်သဖြင့် ရေး ရန် မဖြစ် ခေဘူးချေ။

ရန်အောင်အကြောင်း ကို ကုန်ဆုံးအနည်းငယ်လေ့လာခွင့်ရရှိခဲ့ပါသည်။ အထက်တွင်ဖော်ပြပါရှိသည့်အတိုင်း သူရေးသည့်ဝတ္ထုဆောင်းပါး ကိုတော်တော်ဖတ်ရှုလေ့လာခဲ့ပါသည်။ သို့အကြောင်း ကို ဘယ်ကစ၍ဘယ်လိုနိဂုံး ချုပ်သွား ယင်ကောင်း မလဲဟု စဉ်းစား နေရာမှ အချိန်တော်တော်ကုန်သွား ပေတော့သည်။

ကုန်ဆုံးလက်တွေ့ယား နေပြီမှန်သော်လည်း တကယ်ပင်ခက်ခဲသောလုပ်ငန်းတခုပင်ဖြစ်၍ နေသည်။

(၁) မြန်မာဆန်သည့် ရန်အောင်။

ရန်အောင်သည် ငယ်စဉ်က ဘုန်းကြီးကျောင်း၌ ပညာသင်ကြားခဲ့သည်။
ထိုစဉ်ကပညာသင်နည်းကို "ဆရာအို" (မြဝတီ ၁၉၅၇-၉) စသည့်ဝတ္ထုဆောင်း
ပါးများ၌ တွေ့မြင်နိုင်သည်။

ကျနော်တို့ ငယ်စဉ်ကသင်ခဲ့ရသည့်မြန်မာစာပဌမတန်းသင်္ခန်းစာအုပ်
ဆိုလျှင် "ကကြီးခခွေးဂငယ်သကြီးင" ကအစ၊ ဗူးသီးနုနုမခူးရ၊ ငါ၏ဒူးနာ
၏ စသည့်ဖြင့် ပေါက်ကရဖတ်စာတွေကိုသင်ခဲ့ရသည်။ ရန်အောင်၏သင်ပုံကား
အတော်ကလေးရှေးကျနေသည်။ ယင်းကိုကျနော်ကမြန်မာဆန်သည့်ဟုဆိုသည်။
အနည်းငယ်ဖော်ပြလော့။

ရန်အောင် ငယ်စဉ်က "က၊ ခ၊ ဂ၊ သ၊ င တနင်းလင်္ကာ" စသောဈာန်အင်္ဂ
နံ "စသည့်များကိုသင်ပြီးနောက်" ငါးမည်ရွှေကြာ၊ ခက်ညွန့်ဖြာ၊ စိမ်းပြာကို
လည်းရစ်ရမည်၊ ဇမ္ဗူသပြေ၊ အသီးရွှေ၊ ဖိုးမြေကိုလည်းရစ်ရမည်။ ယာဉ်ပုံစ
ကြာ၊ ရွှေလိပ်ပြာ၊ ကြိုးကြာကိုလည်းရစ်ရမည်။ "စသောသတ်ပုံဖတ်စာများကို
ကျက်ရလေသည်။ ရန်အောင်သည် ပေါက်ကရဖတ်စာတွေထက်" ငါးမည်ရွှေကြာ "က
အများကြီး သာသည့်ဟုပြောသည်။

ကျနော်ငယ်စဉ်ကသင်ခဲ့ရသည့်အလိမ္မာလည်း "ကိုးတလီကိုး၊ ကိုးနှစ်လီဆယ်
ရှစ်၊ ကိုးသုံးလိနှစ်ဆယ်ခုနှစ်" စသည့်ဖြင့်ဖြစ်ရသော ရန်အောင်သင်ပုံကား ထို
သို့မဟုတ်။ "နော-ကော-နော၊ နဝ-ခွေး၊ အဋ္ဌာရသ၊ နဝကြိန္ဒ-သတ္တဗိသ" စသည့်ဖြင့်ဖြစ်ရသော
ရန်အောင်ကမူ ယင်းသည့်သင်ပုံကားအလီပေါင်းလည်းတတ်
သည်။ ပါဠိစကားလည်းတတ်ရကုန်၊ တချက်ခုတ်နှစ်ချက်ဖြတ်ဖြစ်သည်ဟုဆိုသည်။

ရန်အောင်သည်အပြင် ဂြိုဟ်နေဂြိုဟ်သက်များကိုလည်း သင်ကြားခဲ့သည်။
"တနင်္ဂနွေ-ဂဠုန်၊ ရွှေမြောက်ကြုံနေတုံမြောက်နှစ်မျှ၊ တနင်းလာ-ကျား၊
စာဆယ်ငါး၊ နေဌားရွှေရပ်က" "တန်ခူးကျော်-သာ-လှ၊ ထွန်းပါ၊ ကဆုန်၊
နယုန်ညွန့်-စ၊ အောင်-လှ-ဝါဆို၊ သာ-လှ-ဝါခေါင်" ထိုသို့ ရန်အောင်ငယ်စဉ်
က ရက်ရာဇာရွေးနည်း၊ ဗုဒ္ဓအစပြုသဒ္ဒါ၊ ရက်ရွေးနည်း၊ ဝါရမိတ္တရက်ရွေးနည်း၊
အကြိမ်စုတ်ရက်ရွေးနည်း စသည့်ပေဒင်ပညာ၏အခြေအမြစ်ကလေးတို့ကိုလည်းသင်
ခဲ့ရသည်။ ထို့နောက် မင်္ဂလာသုတ်ကိုသင်ရသည်။ ထို့နောက်မင်္ဂလာခွဲ၊ ထို့နောက်

အပြင် အောင်ခြင်း ၊ အတွင်း အောင်ခြင်း ၊ ရတနာ ရွှေချိုင့်၊ နမက္ကာရ၊ လောကနီတိ၊ ပရိတ်ကြီး စသည်ဖြင့် မြန်မာစာသင်ရိုး များ ကို ဆက်ကာဆက်ကာ သင်ခဲ့ရသည်ဟု နေ၍ မြင်သည်။ ၎င်း ခေတ်က ဘုန်း ကြီး ကျောင်း များ တွင် နမောဗုဒ္ဓဘယ ကစ၍ သင်ပုန်း ကြီး ကို သင်ရသည်။ နောက် သင်ပုန်း ကြီးမှ တဆင့် ပရိတ်ကြီး ၊ သဒ္ဒါ၊ သင်္ဂြိုဟ်၊ ဇာတ်ကြီး ဆယ်ချို့၊ မင်္ဂလာသုတ်၊ နမက္ကာရ၊ အတွင်း အောင်ခြင်း ၊ အပြင် အောင်ခြင်း ၊ သုတ္တန်ဇာတ်ဝတ္ထု၊ ဝိနည်း ၊ အဘိဓမ္မာစာ ပေအများအပြား ကိုသင်ပေး သည်။

ရန်အောင် ငယ်စဉ်ကဖက်ဘူး သောပြဇာတ်မှာ "ဘိန်း ပုံရဘာ" နှင့် "ကွမ်း ပုံကုမ္ဘာ" ဖြစ်သည်။ "ကွန်တော်ပြန်၍ ငယ်ရခြင်း" (မြဝတီ ၁၉၆၈-၄)

ရန်အောင်သည် သူ သင်ခဲ့ရသောဘုန်း ကြီး ကျောင်း အကြောင်း ကို ပြန်လည်စဉ်းစား ၍ ကြည့်နူး မိတတ်သည်။ တန်ဘိုး လည်း ထား ခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် "သားဆိုးကလေး" (မြဝတီ ၁၉၅၈-၁၁) ဝတ္ထုတွင် ချီသို့ ပါရှိသည်။

သား က ဆို၏။

"ကွန်တော် အကန်း ကျောင်း မှာ မနေချင်ဘူး ၊ ဘုန်း ကြီး ကျောင်း မှာ နေမယ်" ထိုသို့ကြား ရသည့်အတွက် ကွန်ဝံမှာ အတိုင်း ထက်အလွန်ဝမ်း မြောက်ကာ ထိုနေ့တွင် ပင်လျှင် ဖုန်း တော်ကြီး ကျောင်း သို့ ပို့အပ်ရလေသည်။

ယင်းပြင် တော် ပေတို့သို့ ရောက်သောအခါ စိတ်ကြည်နူး မွေ့လျော်သွား ၍ ဘုရား ပေတို့သို့ ရောက်တိုင်း ဤစိတ်မျိုး ပေတလွတ်တတ် ပေသည်။ (မွေး နေ့အလုပ် စာတပုဒ်) (ရှုမဝ ၁၉၆၁-၂)

ရန်အောင်၏ သာသနာစိတ်ရင့်သန်သည့်ပုံကို အောက်တွင်လည်း ရှုနိုင် ပေသည်။

ဂေါတမဘုရား သခင် တော တော် မူခဲ့သည့်သုတ် ဒေသနာ ဝိနည်း ဒေသနာ တော်မြတ်များ သည် ဆုံး မစာ ၊ ဆုံး မစကား တွေဖြစ်သည်။

လူမိုက်ကို မပေါင်း နှင့်၊ ပညာ ရှိကို ပေါင်း စသော မင်္ဂလာတရား ဆုံး ဆယ်ရှစ်ပါး တို့ကို ဖေတပြုရ ၊ မင်္ဂလာသုတ်သည်၎င်း ၊ လင်ကုဋ်ဝတ်၊ မယား ကုဋ်ဝတ် စသည်တို့ကို ဖေတပြုရသီလီလောဝါဒသုတ်သည်၎င်း ဆုံး မစာပင်မဟုတ်ပါလော။

၎င်း မြန်မာပညာရှိရှင်ကြီး လူကြီး များ သည်လည်း ပြောပုစ္ဆာဝါဒ၊ ရာဇောဝါဒ၊ သီလောဝါဒ၊ သား ရွှေဥဆုံး မစာ ၊ သား ရွှေခဲဆုံး မစာ စသည်ဖြင့်

ဆုံး မစာများ စွာ ပေT ပေါက်ခဲ့လေသည်။ "မရိုး နိုင်သောဆုံး မစာ" ရွှေ
မြိုင်သော (အမှတ် ၁)

ရန်အောင်သည် ဖုန်း တော်ကြီး ကျောင်း ခွဲ ဩကသဘူရား ဂြိုင်း သာလွင်
မက ငါး ပါး သီလပါဠိအနက်နှင့် ရေစက်ချအမျှ ဝေပါစသည်များ ကိုလည်း သင်ခဲ့ရ
သည်။

ရန်အောင်၏ တော ပြောချက်တရပ်မှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။

လောကုတ္တရာတရား ကိုး ပါး ကတော့ မင်္ဂလေး ဂုဏ်၊ ဖိုလ်လေး တန်၊ နိဗ္ဗာန်
ဆိုတဲ့အရား မြတ်ကိုး ပါး ပါ၏။ အဲဒီတရား တော်ကိုး ပါး ကို ကျင့်ကြံအား ထုတ်မှု
ကြောင့် သောတာပန်၊ သကဒါဂါမ်၊ အနာဂါမ်၊ ရဟန္တာဆိုတဲ့အရိယာစခန်း ကို
တက်လှမ်း နိုင်သည်။ အရိယာဖြစ်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ ပုထုဇဉ်ဘဝက ဣတိလွတ်ထွက် မြောက်
သွား ခြင်း ခံ။

ပုထုဇဉ်ဆိုတာကတော့ လောက၊ ဥပမာနဲ့ ပြောရရင် အရူး နဲ့တူပါတယ်။
အရူး ဟာ မတော်မသင့်တာတွေကို ပြု မိတတ်ပါတယ်။ ကောင်း မှုကုသိုလ်တွေကို
မပြုမှုကြောင့် လောကမှာ ခုဒ္ဒသောကအမျိုး မျိုး ရောက်တတ်ပါတယ်။ သံသရာ
မှာလဲ အပါယ်လေး ဘုံက ရောက်နိုင်ပါတယ်။

အရိယာပုဂ္ဂိုလ်များ ကတော့ အရူး ဘဝကလွတ်မြောက်တဲ့လူ ကောင်း သူ ကောင်း
တွေနဲ့တူတာဖြစ်လို့ အကုသိုလ်မှု မပြုဘဲ၊ ကုသိုလ်မှု တွေကိုသာ ပြုတတ်တယ်။ ဒါကြောင့်
အရိယာတွေဟာ လောကမှာလဲ စိတ္တသုခ၊ ကာယသုခ နဲ့ပြည့်စုံပါတယ်။ သံသရာမှာလဲ
လူ၊ နတ်၊ နိဗ္ဗာန်၊ သုံး တန်သောချမ်းသာနဲ့ ပြည့်စုံပါတယ်။

သောတာပန်ဘဝက အရိယာစခန်း ကိုတက်လှမ်း နိုင်တဲ့နည်း ကတော့ သီလသ
မာဓီ၊ ပညာဆိုတဲ့ဆေး ကောင်း သုံး လက်ပါ။ သီလဆိုတာကတော့ မကောင်း မှု
ကိုနှုတ်အား ဖြင့်ငှင်း ၊ ကိုယ်အား ဖြင့်ငှင်း ၊ မပြုခြင်း ပါ။ သမာဓိဆိုတာက
တော့ မကောင်း မှုကို စိတ်အား ဖြင့်မထွေး မကြံခြင်း ပါ။ ကိုယ်နဲ့နှုတ်ကိုစောင့်
စဉ်း ချုပ်တည်း ထား ဘို့က လွယ်ပါတယ်။ စိတ်ကိုချုပ်တည်း ဘို့ဆိုတာက တော်တော်ခက်
တဲ့ကိစ္စပါ။ ပါပဋ္ဌိ 'ရမတိတိမ နောလို့ ကုမ်း ဂန်ကဆိုပါတယ်။ စိတ်ဟာ မကောင်း မှု
မှာ မွေ့လျော်တတ်မြဲတဲ့။ စိတ်ကိုထိန်း ချုပ်ထား ဘို့အတွက်မြတ်စွာဘုရား သခင်က
"သတိပဋ္ဌာန်" တရား တော်ကို ဟောတော်မူပါတယ်။ "သတိပဋ္ဌာန်အလုပ်ဆိုတာ

ကတော့ လျောင်း - ထိုင် - ထ - သွား ၊ ဣရိယာပထလေး ပါး ကိုသတိမလပ် ၊ မပြတ်
စောင့်ကြည့်နေမှုပါ။ နောက်တနည်း ကတော့အမြဲဖြစ်ပျက်နေတဲ့စိတ်အစဉ်ကိုမ
ပြတ်မလပ်ရှုဆင်ခြင်ခြင်း ပါ။ အဲဒီလို ကိုယ်ခန္ဓာလွှတ်ရှား မှု ၊ စိတ်ကစား မှုကို
သတိနဲ့အမြဲစောင့်ရှောက် ကြည့်ရှုနေတဲ့အခါ စိတ်ဟာတခြား မရောက်တော့ဘဲသမာ
ဓီ ရပါတယ်။ စိတ်ဖြင့်ပြစ်မှား အပ်တဲ့အကုသိုလ်တွေလဲ မဖြစ်ပွား နိုင်တော့ပါဘူး ။

အဲဒီလိုစိတ်တည်ငြိမ်မှု သမာဓိရတဲ့အခါမှာ အမှန်တရား တွေ ၊ တနည်း အား
ဖြင့်ပြောရရင် အနိစ္စ ၊ ဒုက္ခ ၊ အနတ္တတရား တွေထင်လာပါတယ်။ အနတ္တတရား ကို
တကယ်ထင်မြင်သဘော ပေါက်တဲ့အခါမှာ ပုထုဇဉ်နယ်ကထွက်မြောက်ပြီး အရိယာစခန်း
ရောက်တော့တာပါ။ "ကစွန်း ခင်း စာပေ" (ရှုမဝ ၁၉၅၉-၁၀)

ရန်အောင်ဇာတိဘုန်း တော်ကြီး သည် တရုတ်အနွယ်ဖြစ်သည်။ သို့သော် ထို
ဘုန်း တော်ကြီး သည် ဗုဒ္ဓကျမ်း ဂန်များ အပြင် ခေတ်ပညာတတ်လည်း ဖြစ်သည်။
ရန်အောင်သည် ထိုဘုန်း တော်ကြီး ကို တရုတ်ကမ္ဘာမှ ထွက်သော်လည်း တရုတ်နဲ့
နဲ့နဲ့မှမတူ၊ ဗမာစိတ်၊ ဗမာသဘော၊ ဗမာ့ယဉ်ကျေးမှုကို ထိန်းသိမ်း သူတပါး
အနေနှင့် ဂုဏ်ယူဝင်ကြွား သည်အထွင်ပေ၍ ဟုဆိုကြသည်။ " မှည့်နေသောမ
မလှိုင် " (မြဝတီ ၁၉၆၃-၉) တွင် ပါရှိသည့် မမလှိုင်ကိုလည်း ထိုအတိုင်း မြင်နေ
သည်။

ရန်အောင်သည် ဤသို့လည်း ဆိုသည်။

အဖေကို "အဖေ" လို့ဘဲ ခေါ်ပါ။ "အဖေ" ဆိုတဲ့ ဝေါဟာရဟာ ဗမာ့ဆန်
တယ်။ ရင်ထဲနှလုံး ထဲက ပေါ်ထွက်လာတဲ့အသံလို့ အဖေထင်တယ်။ "သား အတွက်တအား
တက်" (မြဝတီ ၁၉၆၆-၉)

- ဆက်ဦး အံ့ -